

Надійність роботи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за умови отримання повноважень виведення банків з ринку

Розглянуто діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд) в частині виконання своїх зобов'язань перед вкладниками банків та оцінено надійність роботи Фонду за умови відсутності повноважень проведення процедури виведення неплатоспроможних банків з ринку та за умови наявності таких повноважень за різних величин середнього скорочення обсягу виплат гарантованої суми відшкодування. Необхідність підвищення довіри до банківської системи країни у посткризових умовах спонукає до впровадження ефективних механізмів роботи системи гарантування вкладів, в тому числі, ефективних процедур ліквідації або продажу банку, що впливатиме на підвищення фінансової спроможності Фонду. Приділяється увага основному фінансовому ризику системи гарантування вкладів – ризику недостатності коштів Фонду, оскільки він напряму пов'язаний зі здатністю системи виконувати свою основну функцію захисту депозитів. Ефективним управлінням даним ризиком в умовах організації української банківської системи та системи фінансової безпеки є надання Фонду повноважень щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку. Також проаналізовано залежність надійності роботи Фонду від середньоочікуваної ефективності проведення процедури виведення банків з ринку.

Ключові слова: Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, система гарантування вкладів, виведення неплатоспроможних банків з ринку, ліквідація, повноваження страховика депозитів.

За будь-якого набору повноважень системи гарантування вкладів головним її завданням є забезпечення стабільності роботи банківської системи та компенсація збитків вкладників, які одержані внаслідок банкрутств банківських установ. Криза 2008–2009 рр. спонукала системи гарантування вкладів (далі – СГВ) світу до нових методів управління ризиками недоступності вкладів, серед яких: недопущення зниження довіри до банків через невиконання зобов'язань банків перед кредиторами, прискорення виплат гарантованого ліміту відшкодування, розширення повноважень СГВ та удосконалення системи роботи з виведення проблемних банків для зменшення витрат Фонду, вкладників, банків та державного бюджету.

На сьогодні Фонд гарантування вкладів (далі – Фонд) виступає лише як виплатна каса, що розраховується з вкладниками за зобов'язаннями банків на етапі ліквідації. При цьому Фонд наражається на ризик недостатності фінансових ресурсів через безповоротні виплати, не маючи жодного впливу та превентивних механізмів для оптимізації своїх витрат і забезпечення вищого рівня захищеності інтересів кредиторів банків, що ліквідуються. За таких умов надійність роботи Фонду є невисокою.

Метою статті є оцінка впливу передачі функцій з процедури ліквідації банків до Фонду на надійність його роботи.

За час свого існування Фонд гарантування вкладів за рахунок власних коштів виплатив відшкодування закладами майже 350 тис. вкладникам на загаль-

ну суму 3,96 млрд. грн. Пік виплат Фондом гарантованої суми відшкодування за вкладками припав на 2009–2010 рр. В 2009 р. було виплачено 1,05 млрд. грн., у 2010 р. розмір виплат сягнув 2,3 млрд. грн. Усього було виплачено 3,35 млрд. грн., або 85% від загальної суми виплат, здійснених Фондом за попередні сім з половиною років [15].

Проте, з одного боку, донині не вирішено питання розрахунку з кредиторами низки проблемних банків через відсутність дієвих механізмів виведення таких банків з ринку, а з іншого – рівень погашення кредиторських вимог Фонду до ліквідаторів банків є наднизьким. Враховуючи такі фактори, як наслідки фінансової кризи та наявні банківські ризики, необхідно визначити якісно нові підходи до ризик-менеджменту в системі гарантування банківських вкладів.

Фонд виконує функцію, по суті, джерела фінансування збитків фізичних осіб і жодним чином не може регулювати процес ліквідації банків, за якими йому в подальшому доводиться здійснювати виплати. Наглядний орган у випадку фіксації негативних тенденцій в банківській установі, які могли привести до банкрутства останньої, ввів тимчасового адміністратора та частково блокував вимоги кредиторів до банку з метою стабілізації його фінансового стану останнього. Однак такий метод певною мірою спричиняв панічні настрої населення та дестабілізацію банківської системи.

У разі неможливості такими методами стабілізувати фінансовий стан установи, Національний банк призначає ліквідатора, який і здійснює процедуру продажу активів банку та розрахунок із кредиторами [2]. При цьому Фонд виплачує кошти в рамках встановленого ліміту фізичним особам – вкладникам збанкрутілого банку й після цього опиняється в реєстрі кредиторів банку, що ліквідується, й очікує розрахунку при ліквідації активів. Однак Фонд не має жодного впливу та превентивних механізмів для оптимізації своїх потенційних витрат, повернення витрачених коштів та забезпечення вищого рівня захищеності інтересів кредиторів банків, що ліквідуються.

Слід зазначити, що такий підхід є максимально спрощений і дуже затратний для системи гарантування вкладів, оскільки ліквідатор має функції тільки продажу активів, проте не може зробити структурних змін в активах банку. Така ситуація призводить до наявності значної кількості ризиків в системі гарантування банківських вкладів. Головним фінансовим ризиком для будь-якої СГВ залишається ризик достатності коштів Фонду, оскільки він безпосередньо пов'язаний зі здатністю системи виконувати свою основну функцію захисту депозитів. Ефективне управління таким ризиком можливе за умов надання СГВ додаткової функції виведення неплатоспроможних банків з ринку. Тобто, маючи можливість оцінити та виділити здорові активи банку з подальшим продажем або утворенням брідж-банку, докапіталізувавши його до необхідного рівня, Фонд тим самим, може максимально зменшити поточні вимоги кредиторів як фізичних, так і юридичних осіб. Для забезпечення цього система гарантування вкладів потребує реформації, що передбачає надання Фонду можливості, як одному із головних кредиторів збанкрутілого банку, здійснювати процедуру тимчасової адміністрації та ліквідації останнього. При цьому продаж банківських активів з відповідною передаванням зобов'язань банку або утворення брідж-банку може стати вигідною альтернативою ліквідації за умови обрання методу найменших витрат. Таким чином, Фонд мінімізує витрати на проведення виплат фізичним особам та суттєво зменшує вимоги кредиторів юридичних осіб, перевівши частину із них в інший здоровий банк або новостворений брідж-банк.

Зважаючи на вищесказане, постає питання: яким чином запропоновані нововведення відіб'ються на надійності роботи Фонду та його можливості виконувати свої зобов'язання в повному обсязі без залучення додаткового фінансування.

Розглянемо модель надійності роботи Фонду за припущення, що Фонд проводить виведення банку з ринку самостійно.

Загальна модель виплат Фонду. Модель оцінки загального розміру виплат Фонду протягом року базується на моніторинговій оцінці роботи банківської системи України, яку здійснює Фонд, а також системи оцінки стабільності роботи банківської системи, оцінки надійності роботи кожного банку, отримані за допомогою системи фінансового моніторингу «САМЕЛ»¹ та методу експертних оцінок.

Припустимо, що в i -тий рік учасниками системи гарантування вкладів є N^i банків. Для подальшої побудови нашої моделі введемо наступні позначення:

- M_j^i – сумарні розрахункові затрати фонду при банкрутстві j -го банку протягом i -го року;
- ζ_j – випадкова величина, яка визначає коефіцієнт зменшення виплат вкладникам збанкрутілого банку з боку Фонду при ліквідації j -го банку за умови, що ліквідатором виступатиме Фонд гарантування вкладів. Враховуючи однорідність роботи Фонду при ліквідації банків і незалежність процесів ліквідації різних банків, отримуємо, що $\{\zeta_j\}$ – є послідовністю незалежних однаково розподілених випадкових величин;
- E – максимальна сума компенсації, що виплачується ФГВФО вкладнику в разі ліквідації банку;
- k_j – випадкова величина, яка описує суму поганих активів j -го банку, які ФГВФО однозначно доведеться компенсувати за рахунок власних коштів.

У такому разі, витрати Фонду при ліквідації j -го банку будуть, у першу чергу, залежати від кількості вкладників у банку, граничної суми компенсації E та ефективності ліквідації фінансової установи з боку системи гарантування вкладів ζ_j .

У загальному цю залежність можна визначити наступним чином:

$$M_j^i = M_j^i(E, \zeta_j) + k_j \quad (1)$$

Не обмежуючи загальності, припустимо, що функція $M_j^i(E, \zeta_j)$ є лінійною щодо ζ_j . Іншими словами, ми припускаємо, що сумарні виплати вкладникам збанкрутілого банку лінійно залежать від ефективності роботи ФГВФО в напрямку виведення неплатоспроможного банку з ринку.

У такому випадку:

$$M_j^i = \zeta_j M_j^i(E, 1) + k_j \quad (2)$$

де $M_j^i(E, 1) = M_j^i(E)$ – сумарні витрати, понесені системою гарантування у випадку банкрутства j -го банку за умови проведення ліквідаційної процедури без участі ФГВФО.

¹ САМЕЛ – американська система оцінки діяльності банків. Ця система оцінки була адаптована до українських умов та застосовується нині для фінансового моніторингу за банками учасниками Фонду.

Здійснюючи статистичний аналіз банкрутств банків та співставляючи його з даними, отриманими за допомогою системи «САМЕЛ», можна одержати ймовірність банкрутства банків протягом наступного року. Позначимо ймовірність банкрутства j -го банку протягом i -го року за p_j^i .

Введемо випадкову величину m_j^i що описує розмір затрат ФГВФО у випадку банкрутства j -го банку протягом i -го року:

$$m_j^i = \begin{cases} M_j^i & \text{з ймовірністю } p_j^i \\ 0 & \text{з ймовірністю } (1 - p_j^i) \end{cases} \quad (3)$$

Таким чином, сумарні затрати ФГВФО протягом i -го року будуть випадковою величиною S^i , яка визначається наступним чином:

$$S^i = m_1^i + m_2^i + \dots + m_{N^i}^i \quad (4)$$

Не обмежуючи загальності, припустимо, що випадкові величини m_j^i незалежні між собою. В такому випадку середньоочікувані виплати протягом i -го року будуть рівні:

$$\begin{aligned} E(S^i) &= E(m_1^i + m_2^i + \dots + m_{N^i}^i) = \\ &= E(m_1^i) + E(m_2^i) + \dots + E(m_{N^i}^i) = \\ &= \sum_{j=1}^{N_i} (E(M_j^i * p_j^i)) \end{aligned} \quad (5)$$

Враховуючи (2), отримуємо:

$$\begin{aligned} E(S^i) &= \sum_{j=1}^{N_i} (E(\zeta_j^i) * M_j^i(E) + k_j) * p_j^i = \\ &= \sum_{j=1}^{N_i} E(\zeta_j^i) * M_j^i(E) * p_j^i + \sum_{j=1}^{N_i} E(k_j) * p_j^i = \\ &= E(\zeta) * \sum_{j=1}^{N_i} M_j^i(E) * p_j^i + \sum_{j=1}^{N_i} E(k_j) * p_j^i \end{aligned} \quad (6)$$

де $E(\zeta) = E(\zeta_j^i)$.

З (6) можемо бачити, що середньоочікувані затрати системи гарантування вкладів поділяються на дві складові:

$\sum_{j=1}^{N_i} E(k_j) * p_j^i$ – середньоочікувані витрати які гарантовано понесе система гарантування вкладів. Іншими словами, вони визначаються як погані активи банків, які неможливо реалізувати, а збитки по них доведеться повністю компенсувати за рахунок системи гарантування вкладів;

$E(\zeta) * \sum_{j=1}^{N_j} M_j^i(E) * p_j^i$ – виплати вкладникам, які понесе Фонд у процесі реструктуризації збанкрутілого банку. Слід зазначити, що ці витрати залежать від ефективності роботи ФГВФО в напрямку обрання методу виведення банку з ринку:

- ліквідація банку з відшкодуванням коштів за вкладками фізичних осіб;
- продаж неплатоспроможного банку інвесторові;
- ліквідація банку з продажем у процесі ліквідації частини або всіх його активів і пасивів (вимог і зобов'язань) на користь приймаючого здорового банку;
- продаж усіх або частини активів і пасивів (вимог і зобов'язань) неплатоспроможного банку на користь приймаючого здорового банку з подальшою ліквідацією першого;
- створення та продаж інвесторові брідж-банку з передачею йому активів та пасивів (вимог і зобов'язань) неплатоспроможного банку і подальшою ліквідацією неплатоспроможного банку.

Розглянемо детальніше вигляд випадкової величини k_j . Очевидно, що ця величина перебуває у прямій залежності від загального розміру активів банку, який ліквідується. Таким чином,

$$k_j = B_j * \tilde{k}_j \quad (7)$$

де B_j – розмір активів j -го банку;

\tilde{k}_j – випадкова величина, яка описує частку проблемних активів в активах j -го банку. Не обмежуючи загальності, можемо припустити, що $\{\tilde{k}_j\}$ – послідовність незалежних однаково розподілених випадкових величин.

Зважаючи на вигляд випадкових величин m_j^i (3), можна змоделювати, послугуючись методом Монте-Карло, залежність загального розподілу ймовірностей для випадкової величини S від розподілу ймовірностей випадкової величини $\{\zeta_j\}$ та $\{\tilde{k}_j\}$.

Розрахунок надійності роботи ФГВФО при наданні Фонду повноважень виведення банків з ринку. У цьому аспекті розглянемо, яким чином може змінитися ймовірність, з якою Фонд протягом року зможе виконати свої зобов'язання перед фізичними особами – вкладниками збанкрутілих банків за умови зміни процедури ліквідації банків.

Позначимо розмір коштів, якими володіє Фонд на поточний момент, за MF . Припустимо, що протягом року надходження до Фонду складуть L .

У такому разі Фонд зможе виконати свої зобов'язання протягом поточного року перед вкладниками збанкрутілих банків, лише виконавши наступну умову:

$$S < MF + L \quad (8)$$

Ймовірність виконання Фондом своїх зобов'язань перед вкладниками ліквідованих банків без залучення додаткових джерел фінансування дорівнюватиме:

$$P(S < MF + L) = P(m_1 + \dots + m_N < MF + L) = F_E(MF + L) \quad (9)$$

де $F_E(.)$ – функція розподілу випадкової величини S . Слід зазначити, що за умови зміни процедури ліквідації банків вигляд функції розподілу $F_E(.)$ буде сильно залежати як від гарантованої максимальної суми компенсації E , так і від ефективності здійснення ліквідаційної процедури Фонду.

Таким чином, за допомогою (9) ми отримали функціональну залежність ймовірності виконання ФГВФО своїх зобов'язань від максимальної суми компенсації E величини коштів фонду MF та ефективності ліквідації банків ζ при передачі процедури ліквідації та інших методів виведення неплатоспроможних банків з ринку до ФГВФО.

Оцінка впливу передачі функцій з процедури ліквідації банків до ФГВФО на надійність роботи фонду.

Очевидно, для визначення впливу передачі ФГВФО функцій ліквідатора банків необхідно провести оцінку, яким чином ці дії вплинуть на ймовірність виконання ФГВФО своїх зобов'язань, без залучення додаткового фінансування в порівнянні з підходом до ліквідації банків, який використовується на поточний момент.

Для проведення вищезгаданої оцінки будемо послуговуватися методом Монте-Карло [61].

Фонд на основі моніторингу за діяльністю його учасників (тимчасових учасників) проводить оцінку їх фінансового стану та за рівнем ризиків відносить їх до 1-4 групи. У першій групі банки з найменшим ступенем ризиків, у 4-й – з найбільшим. Таким чином, банки 4-ї групи представляють підвищені ризики для Фонду. Якщо відслідкувати динаміку кількості банків за групами ризиків (табл. 1), то можна побачити, що в кризовий період станом на 01.01.2009 р. кількість банків з найгіршим рейтингом складала 33 зі 181 учасника Фонду.

Станом на 01.01.11 р. у Фонді було зареєстровано 175 учасників Фонду. Спираючись на систему моніторингу та оцінки банківської діяльності «САМЕЛ», здійснено оцінку фінансового стану банків учасників ФГВФО станом на 01.01.11 р. Згідно з одержаними результатами, всі банки було поділено на чотири групи за рівнем ризикованості їх діяльності та поточного фінансового стану. До першої групи увійшли банки, які здійснюють найменш ризиковану фінансову діяльність і ймовірність банкрутства яких у подальшому періоді є мінімальною. До четвертої, найбільш ризикованої групи, на 01.01.11 р. увійшло дев'ять банків, або 5,1% від загальної кількості. Дані щодо кількості банків у кожній групі, а також сумарного об'єму потенційних виплат за групами Фонду наведено в табл. 2

Спираючись на ці моніторингові оцінки та відомості про кількість банкрутств банків за попередні періоди, було оцінено ймовірності банкрутств для учасників

Таблиця 1

Динаміка кількості банків за групами ризиків

Дата	Рейтинг I	Рейтинг II	Рейтинг III	Рейтинг IV	Всього оцінених банків
01.01.2006	13	80	63	5	161
01.01.2007	19	70	68	8	165
01.01.2008	20	90	53	9	172
01.01.2009	9	51	88	33	181
01.01.2010	33	107	27	11	178
01.01.2011	31	91	43	9	174

* За даними ФГВФО.

Розподіл учасників Фонду за групами ризику та об'ємом потенційних виплат *

Групи	I	II	III	IV
Кількість банків у кожній групі	31	92	43	9
Сумарні можливі виплати за групами в %	4,7%	70,6%	18,7%	6%

* За даними Фонду.

ФГВФО. Зауважимо, що станом на 01.01.11 р. ситуація в банківському секторі порівняно з кризовими піками минулих років дещо стабілізувалась. Так, у третій та четвертій групах перебувало тільки 24% всіх банків, що суттєво нижче, ніж у відповідних періодах 2008-2009 рр. Таким чином, наше дослідження підпадає під ознаку посткризового періоду.

Послугуючись методом Монте-Карло, розрахуємо функцію розподілу надійності роботи фонду $F_E(.)$ (8) при змінному параметрі ефективності процедури ліквідації ζ та оцінимо, яким чином введення даного параметра може вплинути на роботу ФГВФО.

При проведенні моделювання функції $F_E(.)$ припустимо, що в середньому по 30% активів по кожному ліквідованому банку буде списано в процесі ліквідації,

тобто рівності (6) $E(\tilde{k}_j) = 0,3$.

При здійсненні розрахунків ми базувалися на максимальній сумі відшкодування 150000 грн., яка діяла станом на 01.01.2011 р. Нижче розглянемо результати моделювання залежності надійності роботи ФГВФО від ефективності проведення процедури виведення банків з ринку ζ .

У випадку відсутності в ФГВФО можливості здійснення процедури виведення банків з ринку, зокрема ліквідації, отримуємо такий вигляд $F_E(.)$ (рис. 1).

У разі залишення активів ФГВФО на поточному рівні ймовірність його роботи без дефолту протягом 2011 р. складала 22%. Така низька ймовірність роботи Фонду без залучення зовнішнього фінансування пов'язана з тим, що декілька банків, потенційні виплати за якими більші або дорівнюють активам Фонду, перебувають у 3-4 групах ризику. Зважаючи на це, у 2009-2010 рр. ми могли спостерігати кілька технічних дефолтів ФГВФО, коли виконання його зобов'язань

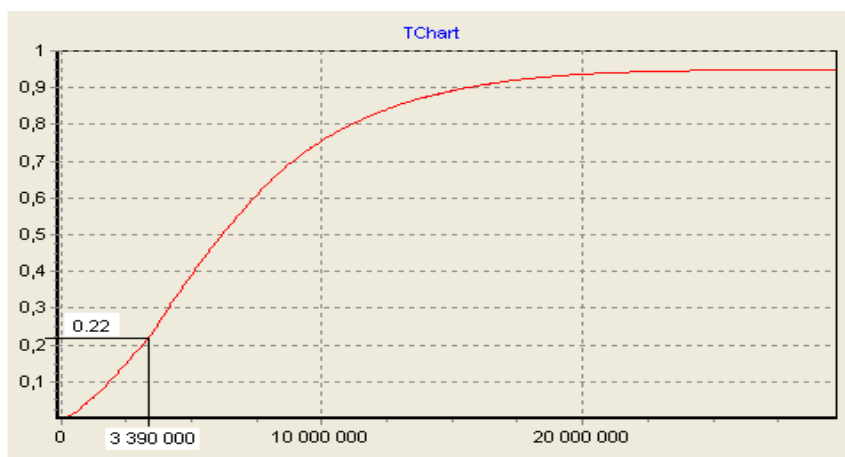

Рис. 1. Надійність роботи Фонду за відсутності можливості здійснення процедури виведення банків з ринку (розробка автора)

перед вкладниками збанкрутілих банків брала на себе держава, оскільки активів ФГВФО було недостатньо для здійснення відповідних виплат.

У разі надання ФГВФО функцій виведення банків з ринку, здійснення процедури ліквідації за умови, що ефективність ліквідації ζ має нормальний розподіл з параметрами $N(0,8; 0,1)$ (середнє скорочення виплат на 20% при безпосередній ліквідації або продажу фондом збанкрутілого банку), отримуємо такий вигляд $F_E(\cdot)$ (рис. 2).

За збереження активів фонду в 2011 р. на поточному рівні ймовірність виконання ФГВФО своїх зобов'язань без залучення зовнішніх джерел фінансування в такому випадку дорівнює 0,28, що на 6% більше, ніж у випадку відсутності прав тимчасового адміністратора та ліквідатора.

У випадку надання ФГВФО функцій тимчасового адміністратора та здійснення процедури ліквідації за умови, що $\zeta \sim N(0,6; 0,1)$ (середнє скорочення виплат на 40%) отримуємо такий вигляд $F_E(\cdot)$ (рис. 3).

За збереження активів Фонду в 2011 р. на поточному рівні ймовірність виконання ФГВФО своїх зобов'язань без залучення зовнішніх джерел фінансування в такому випадку дорівнює 0,36, що на 14% більше, ніж у випадку відсутності прав ліквідатора.

У випадку надання ФГВФО функцій проведення процедури ліквідації за умови, що $\zeta \sim N(0,4; 0,1)$ (середнє скорочення виплат на 60%), отримуємо такий вигляд $F_E(\cdot)$ (рис. 4).

За збереження активів фонду в 2011 р. на поточному рівні ймовірність виконання ФГВФО своїх зобов'язань без залучення зовнішніх джерел фінансування в такому випадку дорівнює 0,47, що на 25% більше, ніж у випадку відсутності прав ліквідатора.

Таким чином, за результатами проведеного моделювання можна спостерігати, яким чином ймовірність виконання ФГВФО своїх зобов'язань залежить від його потенційної ефективності роботи як ліквідатора банків.

На рис. 5 наведено залежність надійності роботи Фонду від середньоочікуваної ефективності здійснення процедури виведення банків з ринку з боку Фонду,

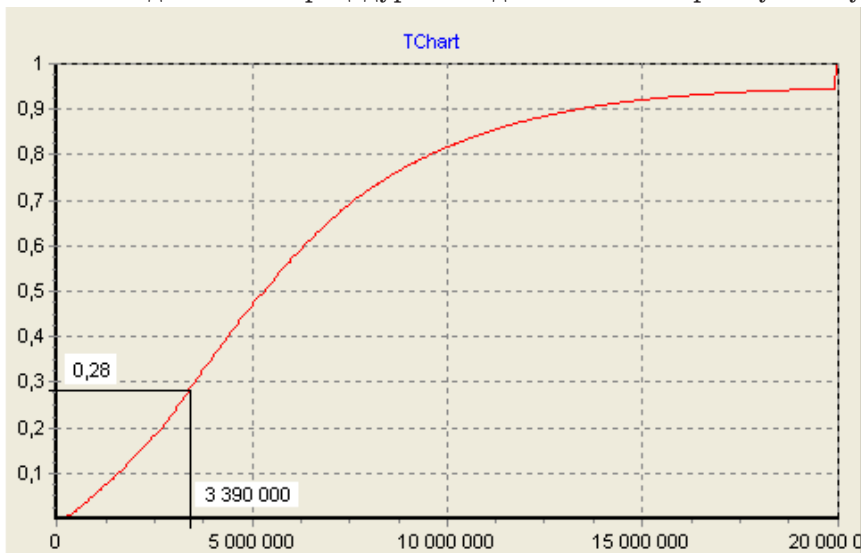

Рис. 2. Надійність роботи Фонду при можливості здійснення процедури виведення банків з ринку за умови середнього скорочення виплат на 20% (розробка автора)

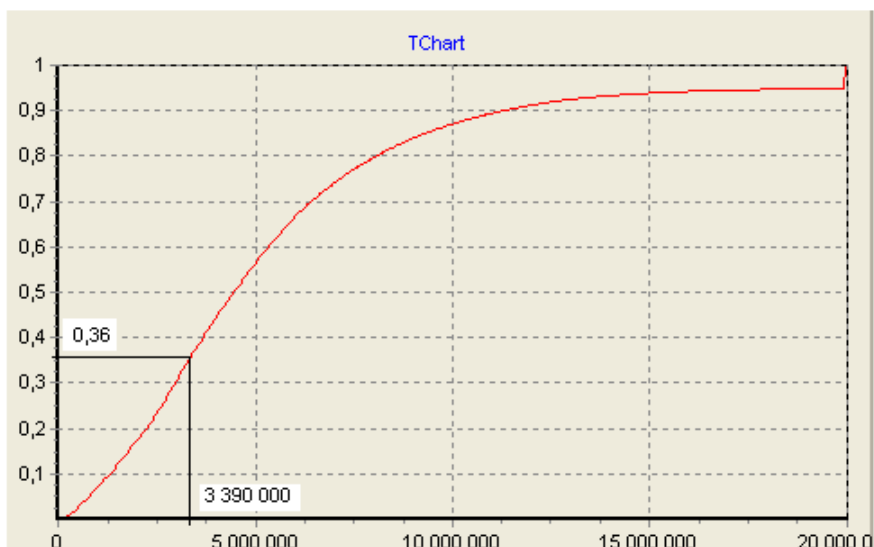

Рис. 3. Надійність роботи Фонду при можливості здійснення процедури виведення банків з ринку, за умови середнього скорочення виплат на 40% (розробка автора)

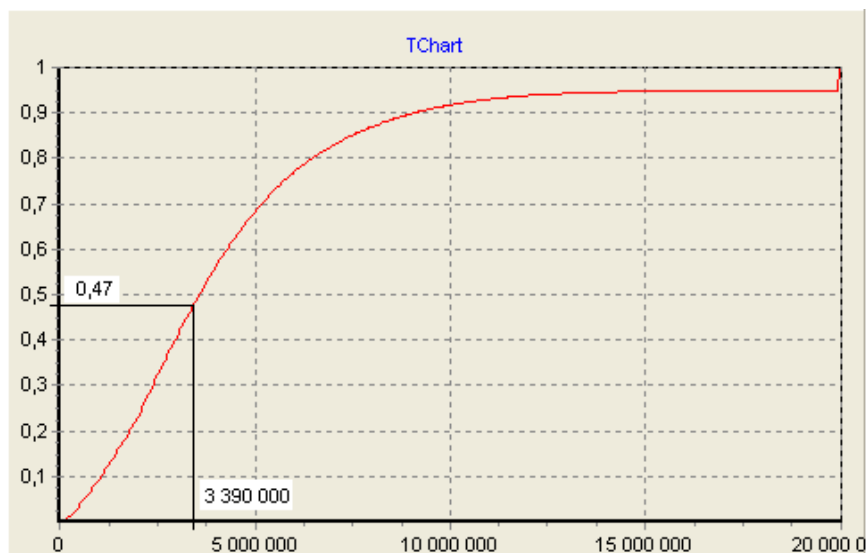

Рис. 4. Надійність роботи Фонду при можливості здійснення процедури виведення банків з ринку за умови середнього скорочення виплат на 60% (розробка автора)

яка може скоротити об'єм потенційних виплат, а значить, значно знизити ризик недостатності коштів фонду.

Із зазначеного графіка видно, що залежність надійності роботи Фонду від ефективності здійснення ним процедури ліквідації банків має експоненціальний характер. Так, при зменшенні виплат внаслідок ліквідації до 20% від потенційно можливих надійність роботи Фонду зростає до 63% за поточного розміру активів.

Таким чином, за поточного розміру гарантованої суми відшкодування надійність роботи системи страхування вкладів в Україні перебуває на недопустимо низькому рівні. На даний час Фонд може виконувати свої функції виключно за умови ліквідації невеликих банків. У такому випадку спостерігаємо певний

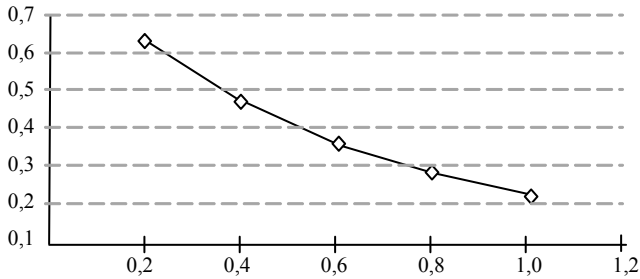

Рис. 5. Залежність надійності роботи Фонду від середньоочікуваної ефективності здійснення процедури виведення банків з ринку (Розробка автора)

перекос з точки зору участі банків у Фонді, оскільки є значна група банків, які сплачують лівову частину внесків до Фонду і фактично не отримують гарантій від фонду для своїх вкладників.

В даному випадку є очевидним, що існує пряма залежність надійності роботи Фонду, тобто ймовірності його діяльності без дефолту протягом року від зменшення відшкодування за умови надання Фонду функцій виводу банків з ринку, що дозволить підвищити надійність роботи системи гарантування вкладів приблизно в 2-3 рази. Цей крок дає змогу також суттєво скоротити витрати держави, пов'язані із виплатами відшкодування вкладникам банків у випадку їх неплатоспроможності.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб» // Верховна Рада України. № 2740-III від 20.09.2001.
2. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», № 4452-VI від 23.02. 2012.
3. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 №2121-III зі змінами та доповненнями від 24.07.2009 №1617-VI.
4. Закон України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України від 31.10.2008 №639-VI»
5. Ермаков С. М. Метод Монте-Карло и смежные вопросы. – М. : Наука, 1976. – 242 с.
6. Огієнко В. І. Система гарантування депозитів фізичних осіб в Україні : монографія / за наук. ред. Т. С. Смовженко. – Львів : ЛБІ НБУ, 2006. – 178 с.
7. Рішення адміністративної ради Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 17 листопада 2010 р. №2 про збереження розміру відшкодування коштів закладами, включаючи відсотки, за рахунок коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.
8. Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), Core Principles for Effective Banking Supervision, Basel, 2006. <http://www.bis.org>.
9. Directive 2009/14/EC of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009. <http://ec.europa.eu>.
10. Guidance on Interrelationship among Safety-Net Participants, Basel, 2006. <http://www.iadi.org>.
11. Guidance on the Resolution of Bank Failures, Basel, 2006. <http://www.iadi.org>.

12. IADI Draft Discussion Paper on Effective Deposit Insurance Mandate, Basel, 2007. <http://www.iadi.org>.
13. IADI Core Principles for Effective Deposit Insurance Systems, Basel, 2008. <http://www.iadi.org>.
14. Дані з Веб-сторінки. – Режим доступу: <http://www.fdic.gov>.
15. Дані з Веб-сторінки. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua>.

Серветник И. В. Надежность работы Фонда гарантирования вкладов физических лиц при условии получения полномочий выведения банков с рынка.

Рассмотрена деятельность Фонда гарантирования вкладов физических лиц (далее – Фонд) в части выполнения своих обязательств перед вкладчиками банков и оценена надежность работы Фонда при условии отсутствия полномочий проведения процедуры вывода неплатежеспособных банков с рынка и наличия таких полномочий с условием различных величин среднего сокращения объема выплат гарантированной суммы возмещения. Необходимость повышения доверия к банковской системе страны в посткризисных условиях побуждает к внедрению эффективных механизмов работы системы гарантирования вкладов, в том числе, эффективных процедур ликвидации или продажи банка, влиять на повышение финансовой состоятельности Фонда. Уделяется внимание в основном финансовому риску системы гарантирования вкладов – риску недостаточности средств Фонда, поскольку он напрямую связан со способностью системы выполнять свою основную функцию защиты депозитов. Эффективным управлением данным риском в условиях организации украинской банковской системы и системы финансовой безопасности является предоставление Фонду полномочий по выводу неплатежеспособных банков с рынка. Также проанализирована зависимость надежности работы Фонда от среднеожидаемой эффективности проведения процедуры выведения банков с рынка.

Ключевые слова: Фонд гарантирования вкладов физических лиц, система гарантирования вкладов, вывод неплатежеспособных банков с рынка, ликвидация, полномочия страховщика депозитов.

Servetnyk I. V. Reliability of the Deposit Guarantee Fund Subject to Obtaining the Competences to Resolve Failed Banks.

The functions of the Deposit Guarantee Fund (hereafter the Fund) as related to the fulfillment of its obligation to the depositors of the banks are examined and the reliability of its work under condition of not having the competences to resolve failed banks as well as under condition of acquiring these competences and with the different values of the average payout cost reduction is evaluated. The need to increase public confidence in the banking sector in post-crisis period requires effective deposit protection mechanism including effective liquidation and sale procedures, which can help to improve financial viability of the Fund. Also attention is paid to the key financial risk of the deposit guarantee system – insufficiency of the funds as it is directly related to the ability of the system to perform its primary function of the deposit protection. Effective management of this risk in the terms of Ukrainian banking system and financial safety net is possible through granting the Fund with the competence of failed banks resolution. Also the relations between the reliability of the Fund operations and the average expected effectiveness of the bank resolution procedures are analyzed.

Key words: Deposit Guarantee Fund, deposit insurance system, failed banks resolution, liquidation, the competence of the deposits insurer.

Надійшло 10.09.2012 р.